

Tolga-Nytt

DESEMBER 2017

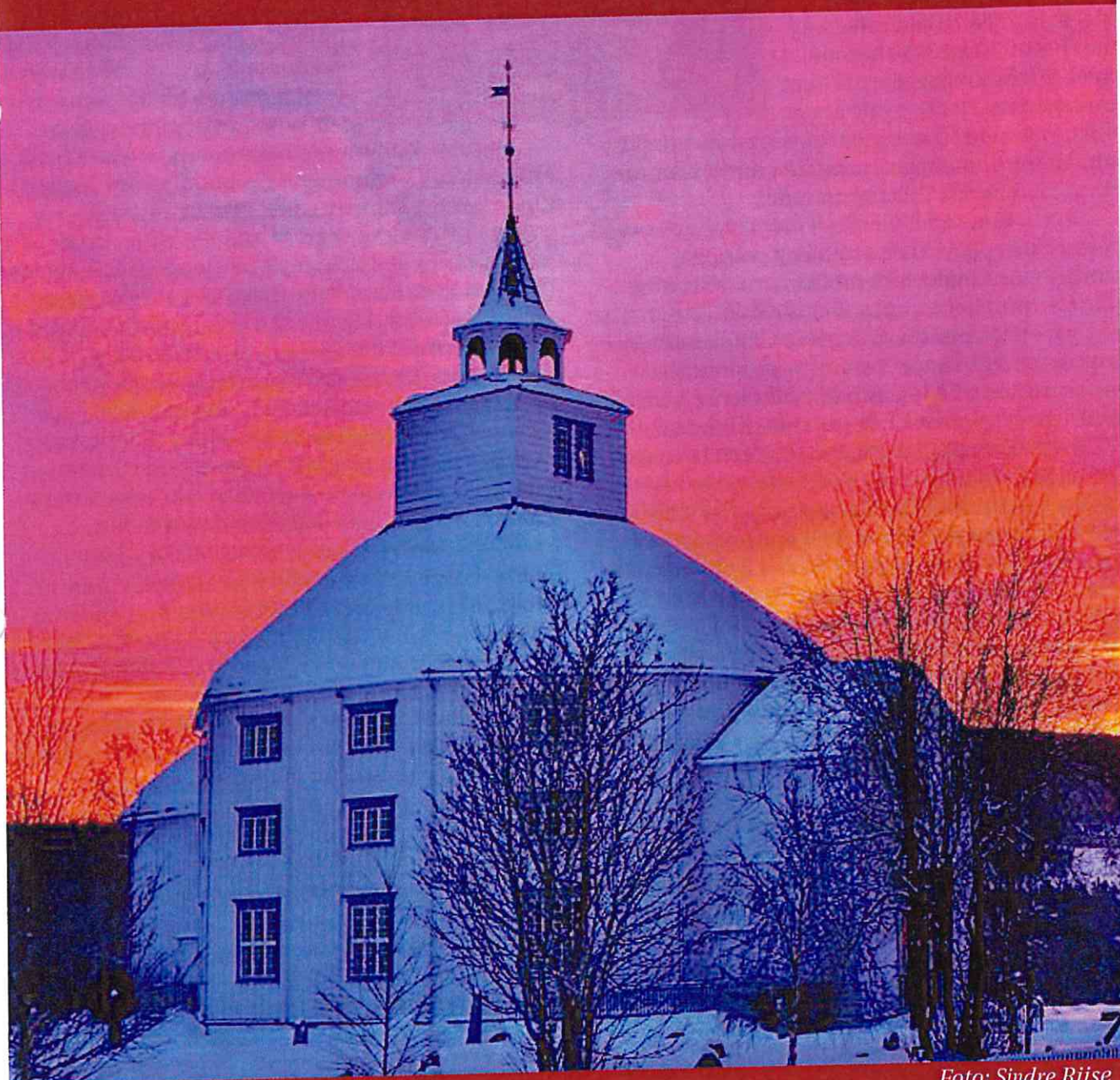

Foto: Sindre Riise

Vi ønsker alle ei riktig god jul!

Ordføreren har ordet

Det er gledelig å registrere stor byggeaktivitet innenfor kommunens grenser for tiden. Det bygges flere boliger enn det har blitt gjort på flere år, det bygges leiligheter, og det bygges på næringseiendommer. Alvdal Skurlag avdeling Vingelen bygger på, Synnøve Finden og Tolga Handelsenter har begge fått godkjent sine byggeplaner. Det må være et mål at dette skal materialisere seg i flere innbyggere og flere arbeidsplasser etter hvert. Tolga2020 har som mål å få flere innbyggere til kommunen innen 2020, og de har en viktig jobb med å synliggjøre og selge våre arbeidsmuligheter, bomuligheter og ikke minst hvor mye bra vi har å by på i Tolga kommune.

Skal vi lykkes i å blir flere er vi avhengig av at alle fremsnakker det vi har å by på og peker på mulighetene i stedet for problemene. Vi må også ville ha nye naboer, og ta godt imot de. Av det vi har å by på, er ikke minst aktiviteten i lag og foreninger imponerende. Vi har et kulturliv og idrettsliv av ypperste klasse; både gjennomføringen av hovedlandsrennet og olsok i Tolga er eksempler på det.

Tilbake til bygging og etablering. Det kan være krevende å til stadighet ha de tomtene som både private og næringsdrivende ønsker, derfor vil vi i tiden som kommer jobbe med å se hvordan vi kan legge til rette ut fra hvor det ønskes å etablere noe. I de siste sakene med etableringer for næringsdrivende har vi brukt dispensasjonsmuligheten aktivt og fått gode tilbakemeldinger fra de aktuelle næringsdrivende på det. Det er sjølsagt ikke mulig i alle områder, men i en liten kommune kan muligheten for dispensasjon brukes i mange tilfeller uten at det vil skape store negative konsekvenser. Skal det være mulig er vi avhengig av at det tas kontakt mot kommunen tidlig, så man kan få en god dialog på hva som kan være løsningene. Vi skal nå ha en enkel rullering av arealplanen og vil i den sammenheng se på hvordan vi kan bruke dispensasjon også innen boligbygging.

Arkivet på Tynset er endelig en realitet, og jeg har stor tro på at dette kan gi et etterlengtet løft for hele regionen. Likevel er det viktig å ha i bakhodet at innbyggervæksten i Norge er på tur ned. I løpet av siste år har innbyggervæksten i Oslo gått en god del tilbake. Det fødes færre barn, det kommer færre arbeidsinnvandrere og det kommer færre flyktninger. Til det siste er det i skrivende stund svært usikkert om Tolga i det hele tatt får ta imot flykt-

ninger i 2018. Det skyldes dessverre ikke fordi flyktningkrisen har blitt mindre på verdensbasis, men fordi Europa og Norge er svært opptatt av å hindre store ankomster. Når utslaget blir fra store ankomster til full innstramming, så skaper det store utfordringer for kommunene. For å kunne drive god integrering og inkludering, så er vi avhengig av et jevnt mottak for å kunne jobbe med dette på en god måte. Det oppleves derfor som dobbelt ille – vi er oss sjøl nok, og vi kan miste ressurspersoner både som ansatte og som nye innbyggere.

I inneværende år ble Tolga kommune best blant alle landets kommuner på kommunebarometeret innen skole. For meg er det viktig å kunne bygge videre på det. Det er en av grunnene til at vi ser på å samle skole, kulturskole og barnehage sammen med et splunkende nytt kulturbygg. Her kan vi utnytte arealene vi har slik at vi kan bruke mindre penger på å drifte halvfulle bygninger, og i stedet satse på å beholde gode pedagogiske ressurser sammen med nye oppgraderte utearealer som kan trigge alle aldre. Kulturbygget skal erstatte et nedslitt Vidarheim, og være hensiktsmessig etter dagens bruk. Størrelsen er det mange meninger om, men det avhenger av hvor mye vi har råd til uten at det går utover tjenestenivået. Så enkelt og så vanskelig. For å kunne fornye mange av de fasilitetene vi trenger å gjøre oppgraderinger på, så er dette en stor mulighet. Tolga satser fullt og helhjertet på å skape det aller beste oppvekstmiljøet for glade og skapende barn, og jeg gleder meg til å lande dette.

Det nærmer seg jul, og budsjettet for 2018 skal som vanlig på plass. Det er krevende! Med en befolkningsnedgang og en regjering som strammer til grepet for de mindre distriktskommunene så er det tøffe tak. Derfor må vi satse sterkt på de kommunale tjenestene som betyr mye for mange, og vi får lite å bidra med til andre tiltak. Men med flinke og kreative ansatte og innbyggere så er jeg sikker på at 2018 blir et skapende år med både gleder og utfordringer. Utbygger av Tolgafallene tar stilling til om det blir utbygging i april 2018, og denne avgjørelsen blir av stor betydning for Tolga de neste årene. Min oppfatning er at utbygger jobber etter et mål om å realisere dette.

Med bildet som ble tatt på toppen av Kjerkgjelen på julaften i fjor, så ønsker jeg dere en riktig god jul og et godt nytt år!

En stor og varm klem fra ordfører Ragnhild

Rådmannen har ordet

Tolga leverer, men må ta grep for framtiden!

Kommunal rapport har siden 2010 gjennomført en årlig rangering (kommunebarometeret) av alle norske kommuner basert på offentlige tilgjengelig data fra offentlige kilder.

Kommunebarometeret er på sin måte et NM i kommune, der man måler Norges beste kommune basert på 141 nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier. Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunene presterer opp mot resten av kommune-Norge.

Kommunene i Nord-Østerdal har jevnt over vært best av kommunene i Hedmark på kommunebarometeret. Inntil årets kåring har imidlertid topplasseringen manglet. Tolgas tredjeplass i 2017 er det først pallplasseringen til noen kommune i Hedmark.

Vi er selvsagt veldig fornøyd og stolt over en tredjeplass totalt på kommunebarometeret i 2017. At vi også topper kategorien grunnskole er vi veldig fornøyd med. Denne har høy vektning i barometeret og gir således veldig positivt utslag. Vi har satset mye på å være gode på oppvekst, så da er det tilfredsstillende å registrere at vi gjør mye riktig innen dette området.

Kommunebarometeret gir gode svar på hva vi vektlegger og hvordan vi styrer og bruker ressurser. Vi prøver å bruke kommunebarometeret for å lære og utvikle oss selv også er det selvsagt morsomt og inspirerende å score godt. Men det kan ikke bli noen sovepute, snarere en inspirasjon for å stå på og utvikle oss videre.

Rammebetingelsene endrer seg raskt. Vi må innrette oss og jobbe på en slik måte at vi evner å møte endringer om det være seg rammebetingelsene, folketallet eller behov for tjenester. Over tid har utviklingen i folketallet vært en utfordring for Tolga. Selv om vi scorer bra, har gode bomiljø og et godt lokalsamfunn, er det trender det er vanskelig å jobbe mot. Og vi må aldri glemme at vi faktisk er her for dem som til enhver tid bor her.

Når dette leses har kommunestyret i Tolga forhåpentligvis vedtatt at man går videre med detaljplanlegging av ny barnehage og nytt kulturhus. En slik realisering vil innebære at man må låne rundt 50 millioner. Veldig mye penger for en liten kommune. Man kan stille spørsmålet har vi råd? Man kan stille spørsmålet har vi råd til å la være?

Til tross for at det innebærer en betydelig økt låneramme mener jeg Tolga kommune ikke har råd til å la være. Vi har en organisering som gir for lite fleksibilitet og for få synergier. Vi har både for mange

bygninger og en bygningsmasse som i alt for stor grad verken tilfredsstiller dagens eller morgendags krav til universell utforming, energiøkonomisering eller god ressursutnyttelse både menneskelig og økonomisk. Vi-

darheim holder ikke lenger på noen som helst måte de krav som stilles til et moderne kulturbygg. Det er ikke mulig å få inn alle de ønskene som finnes innen den rammen Tolga kommune kan bruke. Tolga må bygge for hverdagen. Det forslaget det nå jobbes videre med og som forhåpentligvis kan realiseres vil kunne gi en fantastisk hverdag både for brukere av barnehage, skole og kulturhus, det frivillige kulturlivet, kommunens innbyggere og ansatte innen oppvekst.

Det må jobbes med å bygge kultur og skape god samhandling. Skal vi levere på det nivået vi har gjort til nå inn i framtiden trengs nye grep. Jeg mener dette er et helt avgjørende grep. Skal vi lykkes må alle dra i samme retning. Når nå beslutningen er tatt må vi jobbe mot at Tolga også i framtiden skal være blant landets aller beste kommuner innen oppvekst. Jeg mener at dette blir fasiliteter som også kan huse de store anledningene og kulturbegivenhetene. Dette er et stort løft for en liten kommune. Tolga kommune har politikere som tror på framtiden. Dette er litt av en julegave. En satsing som vil bli til gavn og glede i mange tiår framover. Ønsker dere alle en riktig god og fredfull jul og med de beste ønsker for gode og givende dager i 2018.

Stein Halvorsen

Tolga-Nytt nr. 2/2017

Ansvarlig redaktør: Rådmann

Adresse: Tolga kommune, 2540 Tolga

Tlf. 62 49 65 00.

E-post: postmottak@tolga.kommune.no

Opplag: 700

Forsidefoto: Sindre Riise, Tolga

Distribusjon:

Til alle husstander i Tolga kommune

Trykk og Layout: NiLa Grafiske AS.

Nytt kulturbygg og ny barnehage i 2019?

Dagens Vidarheim stod ferdig i 1949. La oss håpe vi kan åpne nytt kulturbygg 60 år etter. Det har vært flere utredninger om nytt kulturbygg i perioden 2014-2017 og nå er det på tide med beslutning.

Perspektiver fra alternativ 3:

Det er et mål at Tolga kommune får et nytt kulturanlegg som er tett integrert med skole og barnehage, som har tidsriktige lokaler med universell utforming og som blir til glede både for unger og kulturlivet generelt i Tolga. Det er bakgrunnen for at kom-

munestyret vil satse 40-60 millioner på kommende generasjoner. Endelig vedtak gjøres 23.11.17.

Mål for byggeprosjektet er:

- Skape en felles, åpen og inkluderende møteplass på tvers av generasjoner.
- Gode og arealeffektive rom som skaper trivsel og læringslyst.
- Bygge smart, slik at årlige driftsutgifter til bygg reduseres.
- Etablere en felles hovedatkomst som blir hjertet i det nye anlegget; til skole/kulturhus (barnehage) og eventuelt framtidig idrettsanlegg.
- Nytt kjøkken og spiserom i tilknytning til storsal blir et viktig samlingspunkt for både skole arrangementer, kulturlivet og ulike idrettsarrangement.
- Anlegget inndeles slik at det er mulig å få til en fleksibel kveldsbruk og sambruk av rom.

Det er en komite som har jobba med prosjektet i ett år, for å lage et best mulig beslutningsgrunnlag til kommunestyret. Berg og Østvang har bistått med arkitektbistand. Det har vært avholdt flere arbeidsmøter og det har kommet mange innspill underveis. Etter kommunestyrevedtaket går byggeprosjektet over i en ny fase med detaljering av romløsninger, kravspesifikasjoner og med påfølgende anbud. Det er rammene og hva som skal bygges som vedtas i november. Detaljene kommer i senere faser.

Kommunestyret har vedtatt en kostnadsramme for prosjektet på 40-60 millioner.

Komiteen har utreda tre alternativer:

Utredningsalternativer og anslag for årlige kostnader

Kostnad

Årlige driftsutgifter - millioner

Årlige rente og avdrag - millioner

Sum årlig millioner

Alternativ 1:

Nytt kulturbygg med kjeller innreda for kulturskolen og formingsfag.
Ny barnehage i 1. etg. formingsbygg
Lån 61 mill

58,9

1,7

2,8

4,5

Alternativ 2:

Nytt kulturbygg.
Ny frittstående barnehage.
Lån 59 mill

60,9

2,3

2,9

5,2

Alternativ 3:

Ombygging formingsbygget

Nytt kulturbygg og med lager i kjeller.
Ny barnehage i 1. etg og formingsavdeling og kulturskolen i kjeller i formingsbygget.
Nytt inngangsparti/store vinduer.
Lån 51 mill

51

1,2

2,4

3,6

Barnehagen skal bygges ny med samme kvalitet uansett alternativ.

Alle alternativene har samme størrelse på storsal i kulturbygget – 205 m². Storsal er planlagt med uttrekkbart amfi – totalt plass for 160 i amfi og 40 stoler. Dagens sal i Vidarheim er på 187m² (i tillegg kommer lavbygget mot skolen på 43 m²) Scenestørrelse er planlagt med samme størrelse. Det er lagt stor vekt på foajeløsning med kjøkken og spiseareal i tilknytning til storsalen.

Alternativene viser at det er mest lønnsomt å bygge om dagens formingsavdeling til både barnehage og formingsavdeling/kulturskole.

Alternativ 3 medfører også at SFO flytter inn på klasserom (med kjøkken) i småskoleavdelingen.

Her ser dere alternativ 3:

Å fortsette som før er ikke noe alternativ. Vidarheim er anbefalt revet. Barnehagene må ha universell utforming og det samme med skolen. Universell utforming for Tolga skole ligger inne med 6 millioner i alle 3 alternativene.

Så nå er det bare å bygge tidsriktig og smart for nye tider og nye generasjoner!

Marit Gilleberg, komiteleder

Borgerlige vigsler overføres til kommunene fra 1. januar 2018

Fra 1. januar 2018 overtar kommunene ansvaret for borgerlige vigsler og Tolga kommune forbereder denne tjenesten nå. Det er bestemt at ordfører og varaordfører er vigslere i Tolga kommune.

Hvem kan gifte seg i kommunen?

Kommunens innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge, og som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge, jf. ekteskapsloven § 12 a, kan gifte seg borgerlig i Tolga kommune.

For å regnes som kommunens innbyggere er det tilstrekkelig at én av brudefolkene er bosatt i Tolga kommune. For andre kommuners innbyggere tilbys også vigsel. Kommunenes tilbud om borgerlig vigsel gjelder både for utenlandske brudefolk og for norske statsborgere som er bosatt i utlandet.

Vigsel er gratis når:

- Vigsel gjennomføres på kommunehuset innenfor arbeidstid
- Vigsel er for kommunens innbyggere

Det tas betalt for vigsel når:

- Vigsel gjennomføres utenfor kommunehuset
 - Vigsel gjennomføres utenfor arbeidstid
 - Vigsel er for innbyggere fra andre kommuner
- Kommunestyret har vedtatt en timesats på kr 585/time, samt dekning av kjøreutgifter. Hvordan dette praktiseres kommer det mer informasjon om. Før dere kan gifte dere
Før dere kan gifte dere må dere fylle ut prøvings-at-

FOTO: Wikimedia commons @ Albin Olsson

test og forlovererklæring. Skjemaene finner dere på skatteetatens sider, og utfylte skjema sendes til folkeregisteret ved ditt lokale skattekontor.

Skatteetaten sjekker da om dere oppfyller vilkårene for å inngå ekteskap.

Mer utfyllende informasjon finner du i ekteskapsloven og forskrift for borgerlig vigsel. Tolga kommune vil komme med mer informasjon på kommunens hjemmeside i tiden frem mot jul om hvordan vigsel avtales og gjennomføres.

Hvis dere skal gifte dere før sommeren 2018, så send oss gjerne ønske om dato for vigsel til **postmottak@tolga.kommune.no**

Tolga kommune har startet forberedelsene til å ta imot brudepar som ønsker å gifte seg fra 1. januar, og vil etter beste evne forsøke å lage en fin ramme rundt seremonien.

SOMMERKOLE: Nye naboer ute blant folk

Våre nye naboer er en arbeidsglad gjeng. Sommeren har vist at vi kan bruke flyktningenes egen arbeidskraft til beste for lokalsamfunnet, og ressurser i lokalsamfunnet til å skape god læring. Sommer-skolen for deltakere på introduksjonsprogrammet har vist noen nye muligheter.

Tekst og foto: Espen Heitmann

Av aktiviteter kan vi nevne seterbesøk på Livollen på Eid, guidet besøk i Vingelen – med innlagt besøk i museet, kirka, Vingelen vevstue og Bunåva. Datakurs med Thorbjørn Liell og dugnad på Dølmotunet sto også på programmet. Aktivitet både ute og inne, og muligheten til å bli kjent med nye deler av Tolga-samfunnet. Likevel var 2 hovedprosjekter nye av året.

Full oppussing av sansehagen på omsorgstunet

Et hovedprosjekt i sommer var oppussing av sansehagen på omsorgstunet. Under kyndig ledelse av agronom Richard Mukoyo, ble en overgrodd sansehage omgjort til et sted for, - ja sansing og trivsel, - i et herlig sommervær i flere dager. Beboere, pårørende og frivillige hjalp til, og dagene ble avsluttet med smakfull jordbærfest for alle, - beboere, gartnere, pårørende og ansatte.

Arbeidsleder Richard Mukoyo viser hvordan.....

*I åkeren:
Fra venstre:
Desale, Samer og
Khaled.*

Samer og Yasser tar en siste rens rundt hellene....

Fra venstre: Khaled, Yaser og Ibrahim.

Rawda og Ingrid tar hånd om plantingen.

Prosjekt med kunst, kultur og musikk som uttrykksform

En ukes praktisk workshop i samarbeid med Helga Storbekken og Tone Hulbækmo. Med mål om å oppleve nye sider ved Tolga-kulturen, treffe nye folk, jobbe med uttrykk innen kunst og kultur, og vise frem nye sider av seg selv, ble det en mangfoldig og variert uke. Galleri Tøysentralen var utgangspunkt for mange besøk. Blant stoppestedene kan nevnes Magnar Storbækkens musikkverksted og hage, Hulbækmo og Jakobsens musikkhjem, Sætersgårds samlinger og Tolga Vevstue. Galleriet ble stedet for kunstproduksjon og formidling, og det hele ble avsluttet med ei åpen utstilling lørdag 19. august.

Gjengen ved Galleri Tøysentralen.

Shukri's vei fra Somalia til Norge.

En opplevelse hos Magnar Storbækken.

Menn som vil veve: Fra venstre: Ibrahim, Yasser og Ali.
NB: Det er vanlig at menn vever mange steder i verden...

Helga og Samer tar en kaffepause.

Shukri og Tolga-damene følger med når Yemane vever...

Endelig klart for utstilling og underholdning.

FIAS tar i mot rundballeplast gratis-brenning er ulovlig!

Kommunen mottar av og til melding om at enkelte brukere i Tolga kvitter seg med nærings- og produktjonsavfall ved åpen brenning. Dette gjelder særlig rundballeplast. Det er også mottatt meldinger om gamle rundballer som ligger lagret med plast og nett på eller plastemballasje etter rundballene som ligger og forsøpler rundt omkring i kommunen. Dette er avfall som Fias tar imot gratis og det burde derfor ikke være noe problem å få fjernet dette på en grei måte.

Som lokal forurensningsmyndighet vil kommunen påpeke at dette er ulovlig, og faller inn under forurensningslovens §§ 7 og 28.

Jf. samme lov § 32 skal næringsavfall bringes til lovlig avfallsanlegg med mindre det gjenvinnes eller brukes på annen måte. Videre kan forurensningsmyndigheten samtykke i annen disponering på nærmere fastsatte vilkår.

Ved brudd på bestemmelsene i forurensningslov og tilhørende forskrifter kan bla. Kommunen gi pålegg, politianmelde forhold og illegge tvangsmulkt. Selv om registrert ulovlighet kun berører enkelte

brukere i Tolga, finner kommunen det likevel riktig å gå ut med denne informasjonen på bred og generell basis som et forebyggende tiltak.

Videre informeres det at om kommunen ved nye og gjentatte meldinger om overtredelse vil vurdere bruk av både pålegg, illegging av tvangsmulkt og politianmeldelse.

Krisebistand innen landbruket

Når kriser oppstår eller belastningen blir for stor i livet til en bonde kan det lett bli overveldende. Jobb, familieliv og fritid er så tett knyttet sammen at det er vanskelig å få den avstanden man trenger for å få bearbeidet det som har skjedd. Da kan det være godt å få hjelp utenfra.

Hva gjør du, hvem spør du?

Branner og ulykker i landbruket rammer ikke bare bygninger og husdyr, men også bondens og hans familie. Forsikringen dekker stort sett det økonomiske tapet ved brann. Hvem hjelper til med å mestre de vonde følelsene? Bak ethvert avisoppslag om dyretragedier finnes en menneskelig tragedie. Tap av dyr er en stor belastning for bonden enten det dreier seg rovdyrangrep eller alvorlig dyresykdom. Vi vil alle kunne oppleve situasjoner som blir for vanskelige å bære

alene! Vanskeligheter blir først til en «krise» når en ikke lenger er i stand til å finne en utvei. Hvem går en til med den personlige krisen? Konflikter dreier seg ikke bare om rettigheter men om følelser. En «krisesituasjon» kan defineres som:

«En situasjon der tilgjengelige ressurser, tidligere erfaring og lærte reaksjoner

ikke lenger er tilstrekkelig for å mestre situasjonen.» (sitat: Norsk Landbruksrådgiving).

Tolga kommune yter hjelp gjennom Bondens nettverk. Ta kontakt med landbrukskontoret for hjelp.

Norsk Landbruksrådgiving har også et eget tilbud. De kan kontaktes på:

Tlf: 62 55 02 50 eller på mail til innlandet@nlr.no

Kort om det nye søknadssystemet for produksjons-tilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid:

- Søknaden om tilskudd består av to deler:
- Del 1 har søknadsfrist 15. mai (telledato 1. mai).
- Del 2 har søknadsfrist 15. oktober (telledato 1. oktober).
- **I tillegg er det en etterregistrerings-frist 10. januar, for utgifter/opplysninger du får etter 15. oktober og fram til 31. desember.**

Etterregistreringsfristen gjelder for avløserutgifter dyr som er sanket fra utmarksbeite, frukt, bær og

veksthusgrønnsaker (inkl. salat på friland) samt poteter dyrket i Nord-Norge, kylling og kalkun solgt som livdyr.

- Tilskuddet for søknadsåret 2017 utbetales i februar 2018.

Du finner mer informasjon om det nye søknadssystemet på www.landbruksdirektoratet.no

Trenger besøksvenner i Tolga kommune

I 2014 ble det startet et arbeid i samarbeid med Røde Kors Besøkstjeneste for å etablere ordningen med besøksvenner i Tolga kommune. Vi fikk kontakt med flere som var interessert. På grunn av noe omorganisering i kommunen måtte man sette dette arbeidet på vent. Frivilligsentralen har imidlertid tatt opp saken på nytt. Nå planlegges det et gratis kurs for dere som kunne ha lyst til å være en besøksvenn.

Besøksvenner besøker mennesker som trenger noen å snakke med. Ensomheten kjenner ingen alder, og det finnes mange ensomme blant både eldre og yngre. En besøksvenn bidrar til å gjøre hverdagen lettere for noen av dem. Rundt om i landet finnes flere tusen frivillige besøksvenner som besøker mennesker både i private hjem og på institusjoner. De fleste besøksvenner har én person de besøker fast, som regel en time eller to i uka. De bestemmer sammen hva de skal gjøre. De kan gå turer eller gjøre andre sosiale aktiviteter, eller treffes bare for å prate. Det finnes også frivillige som følger noen til lege/tannlege. Den ukentlige kaffekoppen med en besøksvenn er en verdi som vanskelig lar seg beskrive eller måle. Jens Meinich, grunnleggeren av Røde Kors besøkstjeneste sier det så fint; «Den beste medisinen for et menneske er et annet menneske».

Kurs med Røde Kors Besøkstjeneste arrangeres på Omsorgstunet Blåfløyen møterom tirsdag 16. januar 2018, fra 18.00 til 21.00. Telefon 918 50 483, eller post@frivilligsentralen.no senest innen 09. januar 2018
18 års aldersgrense

Status – veiadresser i Tolga

Det er mottatt svært mange søknader om adresses tilleggssnavn (256 stk.) i Tolga kommune. Det er dessuten kommet inn 34 klager på forhold rundt tildelt adresse. Alle søknader og klager må behandles enkeltvis, og det må fattes et enkeltvedtak i hvert enkelt tilfelle. Adressetilleggsnavn må også godkjennes av språkrådet og stedsnavntjenesten i kartverket, før kommunen kan gjøre sitt enkeltvedtak.

Det vil derfor ta tid å behandle alle søknadene og klagene, og derved å få fullført hele adresseprosjektet.

Inntil dette er fullført vil alle i Tolga kommune offisielt ha samme adresse som tidligere.

Dersom man ikke har påklaget tildelt adresse kan man sette opp husnummerskilt. De som bare har søkt om adresses tilleggssnavn og ikke klaget på noe for øvrig, kan også sette opp husnummerskilt. Har man klaget på noe vedrørende adressen bør man vente med å sette opp husnummerskilt.

Landbruk – Tolga kommune, oversikt over frister

Denne lista gjelder søknads- og meldefrister i landbruket. Lista er utarbeidet av Tolga kommune. Det tas forbehold om eventuelle endringer, feil og mangler.

Tidsfrist	Ordning	Søknad sendes
10. januar	Frist for å etterregistrere avløserutgifter og dyr sanket etter 15. oktober, i søknad om produksjonstilskudd Del 2	
15. januar	Forebyggende og konfliktdependende tiltak, rovvilt	Kommunen
1. mars	Tilskudd til bygging av skogsbilveier	Fylkesmannen
1. mars	Tilskudd til tiltak i beiteområder	Kommunen
15. mars	Produksjonstilskudd Del 1, telledato 1. mars	Fylkesmannen via kommunen
1. mai	Tilskudd til kulturlandskapstiltak	Kommunen
	– Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	
	– Tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket	Kommunen
15. mai	Innovasjon Norge, søknad om BU-midler til investeringer i tradisjonelt landbruk (meldefrist til kommunen ved søknadsomgang 1. september)	Kommunen/FM
1. august	Salg av kvote (ku)	Kommunen
1. september	Frist for spredning av husdyrgjødsel på eng	Landbruksdirektoratet
1. oktober	Tilskudd til generelle miljøtiltak i jordbruket (RMP)	
	eks. tilskudd til spredning av husdyrgjødsel om våren og i vekstsesongen. Tilskudd til verdifulle kulturlandskap og kulturmiljøer som høstes ved slått eller beite. Tilskudd til setring.	Kommunen
1. oktober	Tilskudd til nydyrking fra kommunens næringsfond	Kommunen
1. oktober	Kjøp/leie av kvote, endringer i kvoteforhold	Landbruksdirektoratet
15. oktober	Produksjonstilskudd Del 2, telledato 1. oktober	Kommunen
20. oktober	Tilskudd til organisert beitebruk	Kommunen
31. oktober	Erstatning ved avlingssvikt på mer enn 30%, meldes før høsting	Kommunen
1. november	Erstatning for husdyr drept av fredet rovvilt	Fylkesmannen
15. november	Innovasjon Norge, søknad om BU-midler til investeringer i tradisjonelt landbruk (meldefrist til kommunen ved søknadsomgang 1. februar)	Kommunen

Løpende saksbehandling (kommunen):

- Tidligpensjon til jordbrukere
- Tilskudd til avløsning ved sjukdom – senest 3 mnd. etter siste dag med rett til tilskudd
- Innovasjon Norge, BU-midler til tilleggsnæringer, tilskudd og lån
- Innovasjon Norge, Bioenergiprogrammet
- Søknad om godkjenning av plan for nydyrking
- Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)
- Tilskudd til skogkultur – fram til 15. november
- Andre tiltak – 1. mai

Viltforvaltning

Tidsfrist	Søknad
1. mars	Forslag til endring av minsteareal
1. mai	Søknad om godkjenning av nytt vald eller bestandsplanområde
15. mai	Søknad om godkjenning av bestandsplan
15. juni	Kommunens frist for godkjenning av bestandsplanområder, bestandsplaner og tildeling av fellingstillatelser

Status – Kultur for læring i Tolgaskolene

15. august deltok alle ansatte ved skolene i Nord-Østerdal på felles fagdag om Kultur for læring. Professor Thomas Nordahl la fram resultater fra første runde med kartleggings-undersøkelser og knyttet Kultur for læring til internasjonal forskning om forbedringsarbeid.

4. oktober gjennomførte vi dette skoleårets første nettverkssamling på Tynset. Lars Myhr foreleste om forventninger og profesjonelle læringsfellesskap. Alle skolene i Nord-Østerdal møtte med sine ressursgrupper, PPT og skoleeier var representert. Neste samling var 20. november. Skolene arbeidet i vår med analyse av egne data og utvikling av tiltak i for kollektiv kompetanseutvikling. Arbeidet er samlet og skal presenteres i en felles katalog i Kultur for læring. Dette viser hvilke områder skolene jobber med, for å legge til rette for et bedre læringsmiljø for elevene våre.

Skolenes satsingsområder:

TOLGA SKOLE:

Kartleggingen viser høy faglig trivsel, høy feedback i undervisningen, god støtte i undervisningen og høy grad av pedagogisk samarbeid og samarbeid med hjemmet.

Skolens utfordringsområder er relasjoner og relasjonskompetanse. Data viser at skolen må sette fokus på å bedre det sosiale miljøet og jobbe med relasjonsbygging elev – elev og lærer – elev. Enkelte lærere svarer at de ikke har så god kontakt med elevene som de ønsker.

elles tiltak ved skolen:

Skolen har vært en LP skole og er komfortabel med å bruke LP som analyseverktøy. Modellen brukes ved behov – i flere sammenhenger (team, klasse, felles). Analysemodellen er brukt ved gjennomgang av data i Kultur for læring. Funn er presentert i kollegiet, på team og i foreldregruppa. Data er målt opp mot funn i andre kartlegginger (Elevundersøkelsen og 10 faktorundersøkelsen).

Med bakgrunn i data, har skolen valgt å arbeide med:

A) Problemstilling opp mot Kollegaveiledning og fleksibilitetsvilje (10 faktor undersøkelsen)

B) Utrygge sosiale relasjoner mellom elevene.

Fokuset i alt utviklingsarbeid dette skoleåret skal være å arbeide med relasjonskompetanse og to fagnettverk; lesing og realfagskommunesatsingen.

Skolen vil arbeide med tiltak internt på skolen og tiltak sammen med Vingelen skole. Ukentlig utviklingstid og teamtid blir avsatt å jobbe med tiltakene. I tillegg vil to interne planleggingsdager bli

brukt. Skolen vil ta i bruk LessonStudy som metode til kollegaveiledning. Ledergruppa er styringsgruppe i satsingen, der ressursperson er medlem.

VINGELEN SKOLE:

Kartleggingen viser at elevene stort sett er veldig fornøyd med skolen. Elevene på mellomtrinnet skårer langt over gjennomsnittet, mens elevene på småtrinnet skårer litt under gjennomsnittet på et par indikatorer som går på relasjonen mellom elever og relasjon mellom lærer og elev. Foreldrene er svært tilfredse, de skårer langt over gjennomsnittet, unntatt på en indikator som går på «positiv støtte til skolegang». Kontaktlærere gir veldig gode tilbakemeldinger. Alle er over gjennomsnittet. Lærere har en indikator som er noen under 500 poeng og den går på «feedback i undervisningen».

Felles tiltak ved skolen:

Skolen vil jobbe med sosiale ferdigheter både som kompetanseheving for voksne og sette inn tiltak på elevnivå. Et konkret tiltak er å gjennomføre hyppige elevsamtaler. Andre tiltak vil dreie seg om konflikthåndtering og samarbeidslæring.

Videre vil vi fokusere på emnet klasseledelse for å bedre relasjonen mellom lærer og elev.

Kollegaveiledning med tanke på hvordan vi viser anerkjennelse og fokusere/ gi feedback på det som er positivt, er et tiltak som vi skal gjennomføre.

Skolen er en fådeltskole og vi ønsker å videreutvikle tiltak rettet mot elever med utgangspunkt i aldersblanding der de eldste er en ressurs for de yngste.

*Kreativt senter
Atelier Hvit Sommerfugl*

Tolga
2540 Tolga
Tel: 62780865
Mob: 91610781
info@hvitsommerfugl.no

Vi har åpent:

Torsdag:	11.00-20.00
Fredag:	11.00-24.00
Lørdag:	11.00-24.00
Søndag:	11.00-20.00

Fast møteplass på fredagskvelder med
spill, quiz, musikk!

Følg med på oppslag og vår facebookside.

Tlf: 91 61 07 81/www.hvitsommerfugl.no

Varig vannløsning i sikte

Tekst og foto: Tonje Hovensjø Løkken/Arbeidets Rett

I høst måtte mange tolginger tilknyttet tidligere Tolga vannforsyning og Tolga vassverk igjen koke drikkevannet. Nå er en varig løsning i sikte.

6.oktober ble det påvist koliforme bakterier i drikkevannet. For at vannet skulle friskmeldes måtte tre prøver på rad være rene. 24.oktober var prøvarene rene og kokepåbudet ble opphevet.

- Koliforme bakterier er ikke ukjent i overflatevannverk, sier Hallvard Urset, virksomhetsleder på teknisk drift i Tolga kommune.

Tallsjøen er drikkevannskilden i Tolga. Også i fjor oppsto samme problem.

- Vi har konkludert med at vår og høst blir det bevegelse i vannet på grunn av temperaturen, og denne bevegelsen gjør at partikler kommer opp, forklarer Urset. Han sier koliforme bakterier finnes i

naturen, og kan komme fra både planter og dyr. I fjor sendte de endog ned en dykker fra Tynset i jakten på årsaken.

Kommunen har så langt renset vannet med sandfilter og UV-stråling. Urset forklarer at sandfilterbarrieren ikke har fungert, og at både sandfilter og tanker har gått ut på dato. Nå står en oppgradering av vannverket for tur.

Ny rensemetode

- Vi har brukt litt tid på å finne den riktige løsningen, fortsetter Urset.

Et membranfilter blir den nye renseløsningen på Tolga.

- Vi har også lagt ny ledning og ny sil i sjøen, legger virksomhetslederen til.

Membranfilteret skal monteres rett på nyåret, og i uke 5 neste år blir det igangkjøring.

- Når sil, UV-filtrering og membranfilter er på plass, da skal vi kunne ta alt som måtte komme, oppsummerer Urset.

Ombygging er på gang, og driftsoperatør Per Arne Aasgjelten (f.v.), rådmann Stein Halvorsen, driftsoperatør Steinar Hagen og virksomhetsleder Hallvard Urset kan snart senke skuldrene med tanke på drikkevannet på Tolga.

Foto: Tonje Hovensjø Løkken /Arbeidets Rett

Membranfilteret består av metervis med rør og duk, og membranen er for tida under produksjon i USA.

Fire-fem millioner kroner

Rådmann Stein Halvorsen forteller at vannverksinvesteringen beløper seg til fire-fem millioner kroner. Avskrivningstida er lang, og selv om vann er en tjeneste som drives til selvkost, behøver ikke tolgingene frykte noe uforholdsmessig stort hopp i vannavgiften. Urset antyder at en vanlig husstand kanskje betaler 1700-1800 kroner i året for vannet i dag. Noen spørsmål har kommet til kommunen i forbindelse med kokepåbudet. Ekstra uheldige kan vel de nye abonnentene på Haugan og innover mot Hulbekkdal sies å ha vært. Den dagen de koblet seg på kommunalt vann, kom kokepåbudet.

Lager ny plan

- Det er viktig med skikkelig vann, konstaterer rådmannen, og legger til at næringsmiddelindustrien på Tolga er blant aktørene som trenger vann av god kvalitet. På det kommunale vannverket er det også flere gardsbruk med mjølkeproduksjon, der det også stilles krav til vannkvaliteten. - Kommunen skal nå lage en hovedplan for vann og avløp. Denne gjelder for hele kommunen, og skal opp til politisk behandling, informerer Urset og Halvorsen.

Fakta om vannet på Tolga:

- Kommunen tok over vannet på Tolga 1. januar 2016, fra det private Tolga vannforsyning. En periode før overtakelsen hadde kommunen driftsansvaret.
- 800-900 personer får vann fra vannverket. Vannkilden er Tallsjøen.
- Det er flere private vannverk i Tolga. Hodalen, Øversjødalen og Vingelen har grunnvannskilder, mens Eid i likhet med sentrumsområdene har overflatevann, men da fra et privat vannverk.
- 6. oktober ble det funnet koliforme bakterier i drikkevannet tilhørende Tolga vannforsyning/Tolga kommune.
- Kokepåbud ble gitt, og berørte abonnenter ble varslet på sms eller talemelding på sin fasttelefon. Kommunen satte i gang kloring, og det ble tatt vannprøver
- Et nytt membranfilter monteres på nyåret, total vannverksinvestering blir på 4-5 millioner kroner

En myk trafikant

Noen av dere har kanskje sett dette lille kjøretøyet langs veien. Det er en slags scooter med navn Comet Alpine. Den er til utlån fra Hjelpemiddelsentralen i Hedmark for personer som har nedsatt gangfunksjon. Den har en max hastighet er på 9 km/t og skal derfor behandles på samme måte som gående. Det vil si at man skal egentlig kjøre denne på venstre side av veien, men man er ikke nødt til det, og man skal ta samme hensyn til denne som til gående. Personer gjør altså ikke noe feil når de kjører med denne på fortauer og over fotgjengerfelt.

Rigmor Bjørsagård
ergoterapeut

Julesekk og kalender

Ekstrasekk for julepapir kommer i postkassa før jul.

Du får også miljøkalenderen for 2018 med både tømmeplan og sorteringsveileder.

Vi i FIAS ønsker alle en riktig god jul!

FIAS

Tlf.: 62 49 48 00 • www.fias.no

Pensjonistforeninga, Frivilligsentralen og Eldrerådet informerer

Etter felles møte om aktiviteter vil vi ut til innbyggerne i Tolga med informasjon.

Strøsand ... snø, is og glatt føre

Nå kan alle som vil ha strøsand ta med bøtte og hente seg sand fra kassene som er utplassert ved kommunehuset, trygdeboligene i Vingelen, oppslagstavla i Hodalen og ved samfunnshuset i Øversjødalen.

Eldrerådet delte ut bøtter med strøsand til alle innbyggere over 70 år for noen år siden. Nå kan alle som vil ha strøsand ta med bøtte og hente seg sand fra kassene som er utplassert på flg. steder:

- Tolga sentrum, v/Kommunehuset, inngangen på ut sida/biblioteket.
 - Vingelen, v/trygdeboligene.
 - Hodalen, v/ oppslagstavla.
 - Øversjødalen, v/samfunnshuset.
- Kassene er plassert lett tilgjengelig og det er

spade der. Leder i Eldrerådet, Jan Erik Riise, kan kontaktes hvis det er problemer med å hente sand sjøl tlf. 92802268

MØTER - AKTIVITETER

Vi har to årlige arrangement sammen (internasjonale dager):
«Aktivitetsdagen» ca. 10. mai og «Eldredagen» ca. 1. oktober.

Pensjonistforeninga

Møter som regel den 3.torsdagen i hver måned. Følg med på oppslag.

Aktiviteter:

- Årlig dagstur eller lengere tur med «Hit & Dit». Tema som kommer på møter/kurs:
 - Velferdsteknologi.
 - Solgården i Spania
 - Brannsløkking/brannsikkerhet.
 - Ergoterapi, - tjenester og utstyr.
 - Kåserier og bilder fra lokal-historien og historiske hendelser.
 - «65+ » Oppfriskingskurs for bilførere. Rundkjøringsregler. Glattkjøringskurs. Helseattester og regler m.m. Vegdirektoratet og en kjøreskole vil medvirke.
- Leder: Oddbjørg Morseth.

Frivilligsentralen

Aktiviteter som er fast hver uke:

- Tirsdag kl. 11.00 på Frivilligsentralen. Sosialt samvær med kaffeservering.
- Torsdag kl. 18.00 Seniordans i Sætershallen, 55+. Fin aktivitet for deg som liker å ha det moro sammen med andre.
- Fredag kl. 11.00 Oppmøte på Frivilligsentralen. Fredagstrippen. Ut på tur i nærområdet og lunsj (suppe eller andre småretter) på Frivilligsentralen etterpå.
- Aktiviteter på Omsorgstunet som det informeres om i egen brosjyre.
- Fast utsalg av «lopper» på Stasjonen. Setter sammen «Bo-startpakke» som selges.
- Matutkjøring hele uka

Frivilligsentralen

- Oppfordrer folk til å levere møbler og utstyr.
- Ønsker seg flere frivillige til å kjøre ut mat. Trenger ikke binde seg fast. Det utbetales kjøregodtgjørelse.
- Oppfordrer flere til å kjøpe seg mat fra Omsorgs-tunets kjøkken. God og sunn mat og viktig for å opprettholde driften av kjøkkenet.

Og vi ønsker flere velkommen til å bli med oss, vi har plass til alle!

Frivilligsentralen markerer 20-årsjubileum

1. mars 2018.

Daglig leder: Rigmor Lundberg.

Eldrerådet

5 medlemmer oppnevnt av kommunestyret (3 av medlemmene, derav leder, skal være alderspensjonist og foreslås av pensjonistforeninga). Kommunen er pålagt sekretærfunksjonen og den er viktig for rådets arbeid.

- Leder får alle formannskaps - og kommunestyrepapirer og rådet har rett til å uttale seg.
 - Eldrerådet kan fremme saker og er kontaktledet mellom innbyggerne og kommunen når de gjelder saker som angår eldre. Deltar i Fylkesmøter/kurs og et årlig møte med alle Eldreråd i regionen. Hvem som helst kan kontakte Eldrerådet for å ta opp saker.
- Leder: Jan Erik Riise

Romjulstreff

på Tolga Frivillig-
sentral fredag 29.
desember kl. 16.00.

Allsang ved
Johan Sundberg og
Stein Nygård.

Servering av kakao og rundstykker,
kaffe og kake.

Inngang kr 150,-.

Vi ønsker alle
hjertelig velkommen
til en trivelig
romsjulskveld!

Nytt fra biblioteket

Biblioteket holder stengt i perioden
11. desember-2. januar.

Vanlig åpningstid fra 3. januar.

Følg biblioteket på

Facebook: @tolgabibliotek

Instagram: @tolga.bibliotek

Blogg: Kortreistelesetips.blogspot.no

Twitter: @TolgaBibliotek

Tolga Frivilligsentral takker for all god hjelp og
støtte i året som har gått.

Vi vil også ønske dere alle en riktig god jul og
et godt nytt år!

Hilsen Rigmor på frivilligsentralen

Tolga-kalenderen 2018

selges hos COOP Marked Tolga,
Tolga-Os sparebank og YX Tolga.

Bilder fra nær og fjern fortid,
skoleklasser,
godbiter fra «Rettens» arkiv m.m.
Julegaven til alle «toljinger».

Pris kr 175,-

Utgiver: Tolga-Os janitsjar

Nyttårskonsert

Tolga-Os janitsjar

Nidarosdomens guttekor

Vi gjentar suksessen fra 2015 med
Nidarosdomens guttekor
lørdag 13. januar 2018

Kl. 14:00 i Os kirke og

kl. 19:00 i Tolga kirke

De gleder seg til å komme tilbake!

Billettpriser 350,- / 100,-

Vår sponsor:

Jul hos FIAS

Innsamling av restavfall kan bli utsatt pga.
helligdager. Se detaljer i Miljøkalenderen,
eller på www.fias.no

Åpningstider på gjenvinningsstasjonene:

Koppang: Onsdag 27/12 kl. 11-14

Røros: Torsdag 28/12 kl. 11-14

Tynset: Fredag 29/12 kl. 11-14

Øvrige stasjoner er stengt i jula

Tlf.: 62 49 48 00 • www.fias.no

Kan vi hjelpe deg
– ta kontakt med
en av oss!

TOLGA LANDBRUKSKONTOR
v./Anne-Mari Stenseth: 62 49 65 13
Kjersti Ane Bredeesen: 481 01 991

LENSMANNSKONTORET
v/Finn Hilmarsen: 994 47 912

TOLGA BONDE- OG SMÅBRUKARLAG
v/Grim Jardar Aasgård: 913 29 856

TINE
v/Grete Nesteby: 911 39 387

TOLGA BONDELAG
v/Paul Brennmoen: 905 20 316

VINGELEN BONDELAG
v/Torstein Storhaug: 984 77 562

NAV 62 02 38 73

VETERINÆR
v/Jan Inge Holøymoen: 907 50 987

FJØRFELAGET
v/Jon Lundberg: 920 43 836

FAMILIEVERNKONTORET – TYNSET
466 171 90

MATTILSYNET
v/Jostein Riise: 915 32 911

INNOVASJON NORGE
v/Olve Sæhlie: 62 51 99 64

NORSK LANDBRUKSRÅDGIVNING
v/Tore Jevnaker: 468 62 915
Vidar Westum: 911 56 085

VEKSTRA NORD ØST
v/Geir Nymoen: 62 79 06 37

DYRETRANSPORTØR NORTURA
v/Per Erik Aaen: 907 59 432

TOLGA - OS SPAREBANK
v/Odd Rune Enget: 452 00 658

SPAREBANKEN HEDMARK
v/Roar Hokstad: 909 53 489

LANDBRUKSTJENESTER
v/Jan Klemmetvoll: 62 47 14 25

PSYKIATRITJENESTEN TOLGA
v/Elin Eggen: 474 76 118

TOLGA LEGEKONTOR
v/Karen Prytz: 62 49 65 01

INSEMINØR
v/Otto Engebakken: 997 38 533

GLOMMEN SKOGEIERFORENING
v/Erling Birger Semmingsen: 913 99 406

RØROS SLAKTERI
v/Stig Storsve: 476 00 449 evt. 72 40 65 80

PREST I TOLGA
v/Reidun Woie Kleveland: 915 97 283

For mer informasjon: www.tolga.kommune.no

FOR ØYEBLIKKELIG HJELP:
Brann: 110 Politi: 112 Ambulanse: 113